

Ihayeo Mati Ihayeo me ka Yama Hanibonemetemone Amake.

Teoso biti fare bati nima naka.

¹ Teoso e ka iti hihiyara tohehimatamonaka, ati yoro tokanari, he ati kakamina ati me hikaminahari. ² Hibayata ya Teoso amo ni yabokire ya era hiyaremataka, biti yosekiahari. Efe yama nafi hiri nematamonaka, Teoso hiyosehari. E nafi ka Hiti tohaka waha, yama nafi Hiti toha nari, Teoso ati ehene. ³ Fare bati nima nawahaka waha. Fare bati kiti nima kiti naka. Yama nafi yosete amaka. Haha yama hiyoseha ahabarineke, kitahari.

Teoso nanarifa me aamosa rabake, Teoso biti ehene.

E ka yama hiyara soko ne manakobisa itarimatamonaka Teoso ka kanihina ka ya, neme ya. ⁴ Teoso ati ehene itari Teoso ino hinawatematamonaka, ino amosari. Amosi mati tohate amaka. Teoso nanarifa me ta me aamosa raba ke, ehene. Makoni ino amosi mati tohate amaka. Teoso nanarifa me ini aamosa raba ke, ino ehene. Teoso biti hinihematamonaka, he nanarifa me ta biti mera toniharahari. ⁵ Teoso ati e nareka ahi, hinaka yama hani ya:

"Okatao ama tike. Abi ama oke waha",
ati nareka. Ati owa e nareka ahi:

"Batiba ama oke waha. Okataoba amaka waha",

ati nareka, towiswabona hinihari. Teoso ati e neba ati yana tere amaka he nanarifa me ni ya. ⁶ Teoso ati ehene Teoso biti taiti wate ya Teoso ati e nematamonaka ahi:

"Owa nanarifa me nafi kasohaboneke he nokosi ya",

ati nematamonaka. ⁷ He nanarifa mera kamine ati e nematamonaka ahi:

"He nanarifa boni nima me nawaha, yifo hiri ni nima me nawaha narake, ati ehene",

ati nematamonaka. ⁸ Ati e rematamonaka ahi biti kaminari. Biti kamine ati e nematamonaka ahi:

"Teoso me yosi fawa titeraba ama tike. Me tiyoseha tiwehene amosatehaba ama tike. ⁹ Yama amosa tinofate ama tike. Yama hiyara tinofatera ama tike. Makoni towisawa kiti mati tohe tihawahara tike, tika Teoso ati ehene, yayai tinahabone tiwa",

ati nematamonaka biti kaminari. ¹⁰ Ati owa e nareka ahi:

"E ka Hiti yama watateri ya mata bofe ka yama nafi tikanawanemete ama tike. Neme hiri, tinehemete ama tike. ¹¹ Wami ahaba, neme ahaba, tehaba amake. Ha tiwa ta

tihabateraba ama tike. Wami ya neme famaha bototehaba amake, makari botoha nima. ¹² Kini tikawatehaba amake, makari bote kini nawahi nima. Tohawahaba amake, makari akawaha nima. Tihawateraba ama tike ha tiwa. Tihabarihi titehaba ama tike",

ati nematamonaka, biti kaminari. ¹³ Ati owa amaka hari:

"Tiwitarehi oko kanihina ka ya. Tiwa me nofara me kitaraba me amake tiwehene, owati ihi. Tiwariabone tike me mese ya, me tai tikana tiwa",

ati nematamonaka biti ni ya. He nanarifa me ni ya ati e neba watatere amaka. ¹⁴ He nanarifa mebone mera hiri nematamonaka, me hikaso-matehabani me me kakatomahabone mati.

2

Teoso ati kamiti yokana e tohahabone eke.

¹ Makoni Teoso ati kamiti yokana e tohahabone eke, ati miti e hawa tohahari hibati ya, e tosawariribone karo. ² Hibati ya Teoso nanarifa Teoso ati me kaminemetemoneke Mowisei ni ya. Mowisei Ihayeo mera yosehimatamonaka, Teoso ati nima me ihi nabone mati. Teoso ati me hikatabare me ka yama hiyara nafi manakone nahabihimatamonaka, mera katomari. Teoso ehene e ne ehene amosematamonaka. ³ Faya e ka Hiti Teoso ati yati kaminematamonaka, era kasomebonaha. Ati e mitare ya himata nima e ribe, e hasi naba e? Efe ati me himite ati

me hikaminehimari amaka e ni ya. ⁴ Yama kitaha me namo namaroke, yoro tokanaro, Teoso ati ehene. Teoso Kanamori ta, nematamonaka. Teoso Kanamori ati ehene yama yoro tokana e wato, nofa e amake, e one me e narifabone e. Makoni e kasomibone e watoneke.

Sesowi era kakasoma amaka.

⁵ Wami tohawai ya yama toyabo ya Teoso nanarifa bofe ka me me yoseteraba me amake, Teoso ati ehene. ⁶ E ka owatebonaka, bofe ka mera yosehari, Teoso ati ehene. Teoso ka yama hani ati e te amake ahi:

"Teoso e ka owa himataba amosemona tine tiri? ⁷ Yama totoyabo ni ya tiwa nanarifa me hiyosehareka, tiwati ihi. Manakobisa tikahiyarawahareka. ⁸ Tiwati ihi yama nafi yosehibonaka waha",

ati te amake, yama hani. Yama nafi yosehibonaka, ati narake. Yama hiyoserahaba watateraba amake. Yama nafi amakere, hiyoseharo mata, e awaharo. ⁹ Sesowi sawi ya bofe ya Teoso nanarifa me hiyosematamonaka mata. Manakobisa ahabe ka Teoso hikahiyarawahe-matamonaka, e watohari. Ahabematamonaka, Teoso yahabona karo e nafi ni ya.

¹⁰ Sesowi era kakasoma amaka. Ahabe ka amosi mati tohawematamonaka Teoso ati ehene. Teoso ehene e ne amosematamonaka. Teoso ehene e nematamonaka, Teoso biti me e tohawai-bone karo, Teoso ni ya e winatibone karo. Efe Teoso yama nafi hiri nematamonaka, fare hinaka yamabonehe. ¹¹ E ka abi amaka. Biti me e

amake. Hinaka mebone era tonihawahemarika. Makoni Sesowi era niso te amaka, kokoma rari e ehene. ¹² Teoso ka yama hani ati e narake ahi, Sesowi ati kaminari:

"Titaminamone onahabone oke okaniso me ni ya. Oyakaba ama oke tiwa ni ya heoniao ya",

ati nareka. ¹³ Yama hani one ka ati e nareka ahi:

"Ati amosate amaka, keye hiri rari",

ati nareka. Ati owa e nareka ahi:

"Osawi oke ahi, Teoso owa kakawe ka matehe ya otaba owa",

ati nareka. ¹⁴⁻¹⁵ Afa matehe me e amake, Teoso biti me e. Sesowi e nima nawahematamonaka, era kasomebonaha. Hibati ya Satanaisi ka yama aahi me nima e namaro e amake, e ahabi e nakome karo. Satanaisi ati ehene e ahabate e amake. Sesowi ahabe Satanaisi nahabihimatamonaka, era kasomebonaha, Satanaisi kiti fawa nihari. ¹⁶ Teoso nanarifa mera kasomakara. Abarao ka noti me ta mera kasomaka, Abarao Teoso ati nofe ehene nima me ihi na mati, me nafi. ¹⁷ Makoni fare nisori me nima nawahematamonaka Teoso ati ehene, mera kasomebonaha. Me ka sasetoti ehebotebona tohawematamonaka, Teoso narifari, yahe ka Teoso aate ni fawa rari, Teoso mera kakomarebonaha. Teoso mera kakomatamonaka me ka yama hiyara ihi. Sesowi ehene e re ya ahi Teoso mera kako fawa rena amaka. ¹⁸ Satanaisi Sesowi ha nematamonaka yama hiyara hiri nebonaha,

fara e ha ni nima, yama hiyara e hiri nabone e. Makoni Sesowi era kasomihina ka, e nima ne kari.

3

Sesowi e ka sasetoti ehebote amaka.

¹ Makoni Sesowi ohari te wati nawahabone teke. Teoso ka me e amake, Teoso biti me e tohaha e, Teoso era ha ne e. Teoso Sesowi yosekimatamonaka, he ati kaminebonaha. E ka sasetoti ehebotemona e ati ka. ² E ka sasetoti ehebote tohebona Teoso hine fare Teoso ati nima ehene te amaka. Fare Mowisei ehenematamona nima Sesowi ehene te amaka, Mowisei Teoso ka mera kakatomahari, mera kakatomi nataminahari. ³ Teoso ka yobe nima e te e amake, Teoso ka me e tohaha e. Sesowi Teoso ka yobebona hihiri amaka, era kasomari, Teoso ka me e. Mowisei Teoso ka yobebona hihiri amarematamonaka, Teoso ka me ka owa tohahari. Makoni Sesowi amosi mati tohate amaka, Mowisei nima rari. ⁴ Yobe nafi hihiriba me nake. Teoso ta yama nafi hihiri amaka. ⁵ Mowisei Teoso nanarifa tohe Teoso ka mera kakatomi natamine Teoso atiteba kaminematamonaka. ⁶ Kirisito ta amosi mati tohaka, Teoso biti tohahari, Teoso ka mera yosehari. Teoso ka me e amake, ati e nofahari. Teoso ka me e tohasa nabone eke, ati nofi e fawa re ya, noki ni e fawa rihi ne ya.

Teoso ati nofi te fawa riyahi.

⁷ Makoni Teoso Kanamori ati te kamitahi, ati e nari ahi:

"Hibayata ya ati te kamite ya ⁸ ati te kasawari-rayaho, ati e nari ahi: "Te ka iti me ihimaro te hiri riyahi. Yama hinita ya me sawiha owati me nofamaramaro me amake. ⁹⁻¹⁰ Owa me totomi namaro me amake. Yama fotaha onamoamaro ama oke me ni ya, 40 ano tohaha ya. Ohamamaro ama oke me ni ya. Owati boti e namaro ama oke ahi: "Yama hiyara me hiri nabone me ati boti ati ke fara yama nafi nima. Haha yama hiri onaha me hiri kere. ¹¹ Me tokaraba me amake otaboro ya, me hasi naba mati", onahamaro ama oke. Owati kamini otaminahamaro ama oke, oyawa owa', ati nematamonaka".

¹² Ota one mati, tera te kakatomiyahi. Teoso ati nofi te fawa riyahi. Te ati boti hiyaraba wataraboneke. Teoso yati ne ya te tabiyahi. Te tohaba riyahi. ¹³ Te ka one me te yayai niyahi, fara yama we nima, Teoso amo ni kobo re ya mata, yama hiyara ya tera te kakatomahabone te. Yama hiyara tera keyehariyahi. Teoso ati te kasawaririyahi. ¹⁴ Kirisito ya tataba me e amake, Teoso ati e nofaha e. Kirisito ya tataba me e tohasa naba e amake, Teoso ati nofi e fawa ri ya. ¹⁵ Teoso ka yama hani ati e te amake ahi:

"Hibayata ya ati te kamite ya ati te kasawari-rayaho. Te ka iti me ihi nimaroma te ehene rabone teke, Teoso ati me nofamara mati",

ati ke. ¹⁶ Hike memete me amari, Teoso ati me mita Teoso ati me nofamara mati? Me nafimetemoneke, Mowisei me hiyabamakia me

hekama mati Esito ya. ¹⁷ Hike memete me amari, Teoso me hikakoa mati 40 ano tohaha ya? Me hikakoemetemoneke, yama hiyara me hiri na mati. Me ahabemetemoneke yama honara ya. ¹⁸ Hike memete me amari, me hikamina mati, me tokarabone me hina mati taboro ya, me hasi nabone mati? Afa memete me amake, Teoso ati me nofamara mati. ¹⁹ Teoso taboro ya me tokarabone Teoso ati nematamonaka, he ati me nofamara mati.

4

Teoso taboro ya e tokahabone ati nareka, e hasi nabone e.

¹ Teoso fare atimatamona nima ati nasa ka. Ati ehene taboro ya e tokahabone ati nareka, e hasi nabone e. Era e kakatomahi, e tosawarirabone e. E ka iti Teoso ati me nofamarehemete me ihi nima e ehene rabone eke. ² Hiyara amosa e mitahamaro e amake, fara me nimetema. Teoso ati me mitakene me kasomiba wataremetemoneke, Teoso ati me nofari karo. ³ Teoso ati e nematamonaka, hinaka yama hani ya:

""Me tokaraba me amake otaboro ya, me hasi naba mati', onahamaro ama oke. Owati kamini otaminahamaro ama oke, oyawa owa",

ati nematamonaka. Ha e ta e tokahaba e amake Teoso taboro ya, e hasi naba e, Sesowi ati e nofi karo. Hibati ya Teoso yama nafi hiri ne ya era wati nawahemata amaka. ⁴ Teoso ka yama hani ati one amake haro:

"Teoso ka yama ahi ni ahabi ya hasi nematamonaka, yia 6 na nowati ya",

ati ke. ⁵ Teoso ka yama hani ati okomina ati e narake ahi, Teoso ati kaminaro:

"Me tokaraba me amake otaboro ya, me hasi naba mati",

ati nematamonaka. Teoso hasi nematamonaka. Me hasi nabone me hasi remetemoneke. ⁶ Hibati ka hiyara amosa me mitaha me tokaremetemoneke Teoso taboro ya, Teoso ati me nofara mati. Teoso taboro ya me tokahaba me na naba me amake. ⁷ Makoni Teoso yama wehe onebone kaminematamonaka, e tokibone ka yama wehebonehe, e hahasi ka tabora ya, "Hibayata ya", ati nari. Ano tamaha ahabi ya Tafi Teoso ati kaminematamonaka, afa yama wehe kaminari.

"Hibayata ya ati te kamite ya, ati te kasawari-rayaho",

ati nematamonaka. ⁸ E hahasi ka tabora amara ya Sesowe mera towakematamonaka. Yama wehe onebone Teoso kaminematamonaka, ano tamaha ahaba nowati ya, Tafi ka yama hani ya. ⁹ Afa yama wehe watakere mata, Teoso ka me hasi niba ka yama wehe. ¹⁰ Teoso taboro ya e toki ya e hasi naba e amake fahi, afa yama wehe ya. Yama e ahi namaraba e amake. Teosomatamona nima e naba e amake, yama ahi ni ahabe hasi nari, yama we 6 na nowati ya,

sabato ya. ¹¹ Makoni yama ahi ni e fawa rabone eke, e kobo naba e Teoso taboro ya, e hasi naba e. E tosawarirabone eke. Hibati ka me nimetema e rabone eke, Teoso ati me nofaremete mati.

¹² Era e karawatohi. Teoso ati kitate amaka. Teoso ati era tonihawahate amaka. Teoso ati yimawa inoha nima te amaka, ini famaharo. Teoso ati e ni ya toke ya e ati boti ha ya toha, e kanamori ha ya toha naboneke. Ati e ni toke ya e ka owa nima e nabone eke, tone afone ha ya toha, tone kanawari ha ya toha ne nima. Teoso ati e ati boti namote amaka. ¹³ Teoso ni ya yama kehemoaba watatera amake. Teoso noko yama nafi awate amaka. Yama toyabo ya e ehene nafi e kaminatetaha e amake he ni ya, e ehene siba nebonaha amosi tabiyo.

Sesowi e ka sasetoti ehebote amaka.

¹⁴ Sesowi Teoso biti tohe e ka sasetoti ehebote yokana tohe tokomematamonaka neme ya. Makoni Sesowi ati nofi e fawa rabone eke, Sesowi ati e nofahamone e ati na era e kamina e. ¹⁵ Sesowi era watote amaka, e kitara e. Satanaisi totomi hinehimatamonaka, fara e totomi ni nima. Yama hiyaraba hiri rematamonaka. ¹⁶ Sesowi e ka sasetoti ehebote tohaka, era kaminebonaha Teoso ni ya. Makoni Teoso e nakomerabone eke. Yama e nofa Teoso e hiyarabone eke, e aate nari. E ni ya yahe era narifebonaka.

5

¹ Sasetoti me ka owabona ohari Teoso siba te amaka, sasetoti ehebotebonaha, Teoso nanarifabonaha fare Teoso ati ehene. Yama ta

te amaka Teoso ni ya. Bani mera waka te amaka, me ta hinahabone mati Teoso ni ya, e ka yama hiyara Teoso wati nawahamarabona karo. ² Yama me wawato raba na me tosawariha me ni ya hamatere amaka, efe sasetoti ehebote, kitarari fara me nima. ³ Teoso ka bani mebone mera waka te amaka, me ihi hiyara me ihi Teoso wati nawahamarabona karo, ehene hiyare toha nabise kari, hari, sasetoti ehebote. ⁴ "Sasetoti ehebote ohahaba ama oke", me ati naba me ati watatera me amake. Teoso ta e ka owa ha te amaka, sasetoti ehebote tohehibonaha, fare Araomatamona nima, Teoso ha hinahari.

⁵ Kirisito e ka sasetoti ehebote tohehibona ati ne atiba watatere amaka. Sasetoti ehebote tohe ya amosi mati tohehibona ati ne atiba watarihi te amaka. Fare Teoso ehene amaka, sasetoti ehebote tohehibona hine sasetoti ehebote tohe kari. Teoso ati e nematamonaka, he hiyarari:

"Okatao ama tike. Abi ama oke waha",

ati nematamonaka, towisawa hinihari. ⁶ Teoso ka yama hani ati one amake haro:

"Sasetoti tihatehaba ama tike. Sasetoti tiha sasetoti tohi fara tihatehaba ama tike, Meokiseteki nima tina tiwa".

⁷ Kirisito sawisa ne ya bofe ya Teoso aate nematamonaka, Teoso ha nari, Teoso ha ni ati kitehi ohi nari. Teoso kasomi hiwatomona ati nematamonaka, ahabarebonaha. Teoso ati himitematamonaka, Teoso ati nofe kari. ⁸ Teoso biti tohakana yama nawaha hiri, ne-

matamonaka. Yama nawaha hiri ne Teoso hikanawanematamonaka, he ati nima ehene nebonaha. ⁹⁻¹⁰ Hawa tohe Teoso ha hinehi-matamonaka, sasetoti ehebote tohehibonaha, Meokisetekimatamona nima nebonaha, mera narifebonaha, he ati me nofa mati. Mera kasomaka, Teoso ni ya me winatehabone mati, fara yama tohaha ya.

Teoso ati wato yokana te tohakere mata.

¹¹ Yama tamake, okominabonehe, afa yama kote. Nawahake, miti te watori karo. ¹² Ano tamaha ya Kirisito ati te nofawehemete te awineke. Te ka one me te kanawanehene te amake. Teoso ati wato yokana te tohakere mata. Tera me kanawanabone onahara oke, Teoso ati yana kane ka yama ya. Yamata aboni te kabariyahi mata. Yowa fehe ta te fawiyahi. ¹³ Matehe nima te nineke, yoa fehe fawi te oharia te. Teoso ati te watokere mata, era kanawanahari, yama amosa e hiri nabone e. ¹⁴ E nafiwaha yamata aboni kabate amake. Yama amosa e wato, yama hiyara e wato nineke, yama tamaha e hiri ni karo.

6

¹ Makoni Kirisito ati yana kane ka yama e kakosabone eke. E horawahi waha. Yama hiyara e nofamari ka yama e kaminamarabone eke, e ka yama hiyara, hinita tohaharo. Teoso ati e nofawai ka yama e kaminamarihi nabone eke. ² E batisa ni ka yama e kaminamarihi nabone eke. Me tati mese ya e yehe e kakibari ka yama e kaminamarihi nabone eke. E yati nami ka yama e kaminamarihi, Teoso amo nibona e

kaminamarihi, nabone eke, yama hiyara hihiri Teoso mera waka nabona ka yama amo ni. Afa yama Kirisito ati yana kani ka yama amake. ³ Afa yama e kakosabone eke, Teoso hinofi ya, e horawaharo.

⁴ Teoso e nofawaha e ka yama wato yana tonake. Teoso era kakawi yana tonaka. Teoso Kanamori tabi e yana tonake. ⁵ Teoso ati wato e yana tonake, amosari. E ka yama wato yana tonake, Teoso ehene, e ka one me e narifibone karo. Yama wato yokana e tohatehabone eke, e sawi ya Teoso taboro ya. ⁶ Afa yama e hiri na manakobisa Teoso ati e nofamabisara e wete namihinarabone eke. E ehene e ni ya Teoso biti e nabowamatasabone eke awa ya, me haha hikanebona e ati nari. E ehene e ni ya e tosawarihabone eke. ⁷ Fatara ka yama e ahi na faha kaki amosa ihi yama bono fara tohaha amosake Teoso ni ya. ⁸ Fatara mohi tamaha ihi yama bonora hiyakere Teoso ni ya. E sari kanahaboneke. Teoso ati te nofamari ya fatara hiyara nima te nabone teke.

⁹ Ota one mati, tera onofa oke. Afa yama hiyara e na te hiri ra te awineke. Te ehene amosa awineke, Teoso tera kasomabona karo. ¹⁰ Teoso amosaka. Te ni ya ati katamorebonaka, te narife kari. Te nofa naka, hinaka me te narifi karo. Me te narifasa ke. Te ehene ya ati katamorebonaka. ¹¹ Te ehene e na fawa rabone onahara oke, te nafi, yama amosa te hiri na te. Te ehene e ni ya Teoso yama ta tebonaka te noki naro. ¹² Yama ahi ni te nofaraba wataraboneke. Teoso ati nofi me fawa ra me nima te nabone teke, yama noki

ni me fawa ra mati. Te ehene e ni ya Teoso fare ati nima yama ta ni tebonaka.

Teoso Abarao hiyare eteba wati nawahematamonaka.

¹³⁻¹⁴ Teoso Abarao hiyarematamonaka, ati e nari ahi:

"Tiwa owakatomba ama oke. Te totamatehaba te amake owati ihi. Keye amakere",

ati nematamonaka. Teoso Abarao hiyare fare ino hiri nematamonaka. Owa ino hiri rematamonaka. Owa he kiti ya kiti fiya tonehiba watarematamonaka, ino hiri hinehibana. ¹⁵ Abarao Teoso noki ni fawa re Teoso fare ati nima ehene nematamonaka. ¹⁶ Me e hiyari ya owa ino e hiri te e amake, keye e hiri namone me ati ribone karo. Owa nafihi ino e hiri te amaka. ¹⁷ Teoso Abarao hiyare fare ino hiri nematamonaka, ati tohawarebona me ati nibone karo, Abarao ka noti mati. ¹⁸ Teoso yama famaha hiri nematamonaka. Abarao kakatomebona ati nematamonaka. Fare ino hiri, nematamonaka. Teoso keye hiri tere amaka. Abarao hiyare eteba wati nawahematamonaka. Yama famaha hiri nematamonaka, keye hiri nemona e ati rabona karo. E tokomakeke he ni ya, e aate nebonaha, era kasomebonaha. E noki naka e yayai na e. ¹⁹⁻²⁰ E babaha rabone eke, noki nati me e. Kanawa nima e nabone eke, tokararo, awa ya matoharo. Sesowi e noki nineke, Teoso ka yobe toro boti ka ya tokiyomahari, makari kowani ya. Tai tohe nowati ya e yototehabone eke. Sasetoti

ehebote tohawaka, Meokiseteki nima nari, fara yama tohaha ya.

7

Meokiseteki Teoso kiti mati tohehi ka sasetoti-matamona amaka.

¹ Meokiseteki Sare ka towisawamatamonaka. Teoso kiti mati tohehi ka sasetotimatamona amaka. Towisawa me one Abarao waka ne kame Meokiseteki kobo hinehimatamonaka. Teoso hekatomebona Meokiseteki hinematamonaka.

² Abarao yama ebe kanehimatamonaka, yama kote bite ta nari Meokiseteki ni ya. Towisawa ehene amose ino amaka, Meokiseteki tohahari. E ati boti watora ka yama ini amake, Sare. Meokiseteki Sare ka towisawa tohe mera kakatomehimatamonaka, me ati boti watorabone mati. ³ Meokiseteki bati ino e watorihi mati ini e watorihi, hinakiti me ini e watorihi, te e amake. Wate ka yama e watorihi, ahabe ka yama e watorihi, te e amake. Sasetoti tohi fawa tere amaka, Teoso biti nima nari.

⁴ Meokiseteki nafihimatamonaka. E ka iti Abarao towisawa mera waka ne me ka yama kakame yama kote bite ta nematamonaka, Meokiseteki ni ya. ⁵ Hibayata ya yama kote bite Ihayeo me ta te me amake Refi me ni ya, sasetoti me me tohaha mati. Fare Mowisei ka yama hani ati nima me ihi nineke, yama me ta na mati Refi ka noti me ni ya. Abarao ka noti hinama me amake, Ihayeo me nafi, Refi me toha na mati.

⁶ Meokiseteki Refi ka noti amarematamonaka. Refi ka noti tohakarana Abarao hekawa hinehimatamonaka. Teoso Abarao kakatomehibona Meokiseteki hinematamonaka. Teoso Abarao

hiyaribehimatamonaka, Abarao kakatomebona ati nari. ⁷ Meokiseteki nafi ka Teoso Abarao kakatomehibona Meokiseteki ati nematamonaka, Abarao nafirari. ⁸ Ihayeoyama me ta teha me amake Refi me ahabateha me ni ya. Abarao yama ta nematamonaka, Meokiseteki ahabatere ni ya. ⁹ Ihayeoyama me ta te me amake Refi me ni ya. Refi yama me ta nibehemete me awineke Meokiseteki ni ya, ¹⁰ Refi sawihari mata Abarao boti ya, Meokiseteki kobo hinahari.

Meokiseteki nima Sesowi te amaka.

¹¹⁻¹⁴ Teoso sasetoti bare yosehimatamonaka, sasetoti Meokiseteki nima nebona ati nari. Teoso ehene e nematamonaka, Refi ka sasetoti me kitari karo, Arao ka noti mati. Ihayeoyama me me kasomabone Ihayeoyama me amosi yokana toharemetemoneke Teoso ni ya. Refi sasetoti me me tohawabone Teoso ati ne ati kaminematamonaka Mowisei ni ya. Makoni sasetoti bare yosewehi ati owa kamina nematamonaka. Sasetoti bare e ka Hiti tohe Arao ka noti amakara. Yota ka noti amaka. Yota ka noti Mowisei mera yoserematamonaka, sasetoti me me tohahaba mati. Sasetoti me me tohahaba me watatera me amake, Yota ka noti mati. ¹⁵ Refi ka sasetoti Ihayeoyama me kasomi me watohemenehe Teoso sasetoti owa yoserenamata amaka, Meokiseteki nima nari. ¹⁶ Sasetoti owa e ka Hiti tohe Refi me ka owa amakara. Mowisei ka yama hani hiyoserihi hika. Sasetoti tohawematamonaka kitahari, nahabihinarari. ¹⁷ Teoso ka yama hani hikaminate amaka, ati e naro ahi:

"Sasetoti tihatehaba ama tike. Sasetoti tiha sasetoti tohi fara tihatehaba ama tike, Meokiseteki nima tina tiwa",

ati ke. ¹⁸ Kakehi ehene Mowisei ati ahabe-matamonaka, Mowisei ati kitare karo, ati era kasomi watorari. ¹⁹ Mowisei ka yama hani ihi me amosaba me watatera me amake. E ka Hiti ati ta amosaka. Ati e nofe ya e amosabone eke Teoso ni ya. E kobo hinake waha Teoso ni ya.

²⁰ Sasetoti tohawebona Teoso hine Teoso fare ino hiri nematamonaka. Sasetoti me one e tera me amake ahi. Sasetoti me me hiniha me ini me hiri remetemoneke fara mati. ²¹ Teoso ati e nematamonaka ahi:

"Sasetoti tihatehaba ama tike. Sasetoti tiha sasetoti tohi fara tihatehaba ama tike",

ati nematamonaka. Teoso fare ino hiri nematamonaka. Ati tohawaterebonaka, Teoso ka yama hani ati ke. ²² Teoso fare ati yati ta nematamonaka, Sesowi yosehari. Makoni e kasomi e watoke. Teoso fare ino hiri, nematamonaka, Sesowi yosehari. ²³ Refi ka noti sasetoti me tohaha me ahabimakoni me tamate me amake. Me one ahaba me one hasi na yama me ahi naba me amake, me yati na mati. ²⁴ Sesowi ta oharite amaka, ahabamaterari. Sasetoti tohi fawa tereba amaka fara yama tohaha ya. ²⁵ Oharite amaka, mera kasomari, me kasomi yokana tohahari. Ahabatere amaka. Teoso aate ni fawa tere amaka, Teoso mera kasomebona ati nari. Ehene Teoso ni ya e kobo ke.

²⁶ Efe sasetoti ehebote era kasomi yokana

tohaka. Teoso yama hinofa hiri ni oharite amaka. Hinaka yama hiyaraba watatera amake. Yama hiyara me hiri na me nima tere amaka. Makoni Teoso hekamehimatamonaka neme ya. ²⁷ Sasetoti ehebote me one nima tere amaka. Bani me me ta te me amake fara yama we nima, me nafi ka yama hiyara Teoso wati nawahamarabona karo. Bani me me ta nabone me ati na bani owa me ta nibehemetemoneke, fara sasetoti ehebote me ka yama hiyara Teoso wati nawahamarabona karo. E ka sasetoti ehebote ehene e tere amaka ahi. Hiwa ta ni oharimatamonaka Teoso ni ya, e ka yama hiyara Teoso wati nawahamarabona karo. ²⁸ Mowisei ati ehene e ka one me kitara sasetoti ehebote me me tohehemetemoneke. Afa me nowati ya Teoso biti sasetoti ehebote tonihematamonaka, fare ino hiri nari. Efe sasetoti ehebote amosi yokana tohe amosi fawa terebonaka fara yama tohaha ya.

8

Sesowi neme ka sasetoti ehebote amaka.

¹ Afa amake, okominaharo, e naro ahi: e ka sasetoti ehebote era kasomi watoka, kitahari. Itarimatamonaka Teoso ka kanihina ya, Teoso itariari neme ya. ² Teoso ka yama ahi naka, Teoso ka yobe yokana ya. Efe yobe Teoso ehene amaka, e ehene amarari.

³ Sasetoti ehebote yamata me ta te me amake Teoso ni ya. Bani me me ta, te me amake, Teoso ni ya. Makoni e ka sasetoti ehebote hiwa ta nematamonaka Teoso ni ya. ⁴ Bofe ka sasetoti amakara. Bofe ka sasetoti me ihi nima ehene kara. Yama Mowisei hikaminemete me ta te me

amake. ⁵ Teoso ka yobe yokana amare ya yama me ahi te me amake. Teoso ka yobe yokana tohe awaka neme ya. Yama me hiri hina neme ka yama isi ni namote amake. Makoni Teoso Mowisei hiyarematamonaka, Teoso ka yobebona hiri nabona ya.

"Yobe hiri tiyahi, tomene onamo nima nari, tomene onamoari yati mese ya",

ati nematamonaka. ⁶ Sesowi ta Teoso narifi yokana tohate amaka. Teoso ati yati Sesowi ta nematamonaka e ni ya, Teoso ati ehene. Teoso ati yati amosate amaka mata ya. Mowisei ati aamosa raba te amaka. Teoso ati yati kamine era kakawatehibona ati nematamonaka yama amosi mati tohaha ya.

⁷ Mowisei ati mera kasomi watore ka Teoso fare ati yati kaminematamonaka. ⁸ Teoso me ihi nofarematamonaka, hibati ka mati. Ati e nematamonaka ahi:

"Owati one okominawatehaba ama oke Ihayeo me ni ya, Yota ka me ya me tabaha mati, me owakatombone ona owati. ⁹ Hibati ka owatimaro nima owati namateraboneke, okominahamaroho me ka iti me ni ya. Me mani wara okana me oyabamakiamaro ama oke Esito ya. Me oyabamaki okene owati me nofamarihi namaroke. Me onofaramaro ama oke, e ka Hiti ati nareka. ¹⁰ Afa yama ahabi ya, owati okominatehabone oke Ihayeo me ni ya, me owakatombone ona owati, e ka Hiti ati nareka. Me okanawan-

abone oke owati ya. Owati rawi onahabone oke me boti ya. Me ka Teoso ohahabone oke. Oko me tohaboneke. ¹¹ Me abe kanawanamateraboneke. "Teoso tiwatohi", me ati namaraba me amake. Me nafi owa watohaba me amake. Me hona me toha, me honara me toha, naboneke. ¹² Oyahatehaba ama oke me ni ya. Me ka yama hiyara wati owahamaterabone oke",

ati nematamonaka. ¹³ Teoso ati yati tohawebona ati nematamonaka. Ati bote hiyamakara, ati bote tohe karo. Ati bote fawa neba amaka.

9

Teoso ka yobe naka neme ya.

¹ Teoso ati taiti kamine hinaka yobebona kaminematamonaka, yobe bofe kari, he ni ya yama me ta nibone ka yama kaminari. Mera kanawana nematamonaka, hinaka yobebona hiri nibona ya. ² Hinaka yobebona me hiri hinehimatamonaka. Makari kowani ka ya nabarina tabori kawariemetemoneke. Mesa toha, Teoso ka bao toha nematamonaka. Teoso taboromona me hite amaka. ³⁻⁵ Makari one kowani ka ya wami wiye kawitaretmetemoneke, oro hiri ni tohaharo. Teoso ka yama wiye toha nemetemetemoneke, babari kana oro tohaharo mese. Teoso ka yama wiye tori ya mana nehemetemetemoneke yama wiye bite ya ihaharo, oro hiri ni tohaharo. Arao ka awa toha nemetemetemoneke, yanehemete. Yati ibe toha nemetemetemoneke, Teoso ati hano kawane karo. Yama wiye neme ya Teoso ka yama kanamori

teme narehemetemoneke, afe watarawaharo. Afe toharawehemetemoneke yama wiye neme ya. Teoso taboro yokanamona me hite amaka, foyaharo yobe boti karo. Yama kamini fayya tohaboneke mata.

⁶ Teoso ka yobebona hawa tohe ya makari taiti ya me tokiyoma Teoso ka yama me ahi nemetemoneke, sasetoti mati. Fara me tokiyomi tohate me amake. ⁷ Sasetoti ehebote ohari tokiyomemehimatamonaka yobe toro boti ka makari ya. Fara ano tohawai nima tokiyomi nematamonaka. Bani emene towakamehimatamonaka, ta hinahabonehe Teoso ni ya, hinaka yama hiyara Teoso wati nawahamarabona karo, me nafi ka yama hiyara wati nawahamarihi nabona karo, me ka yama hiyara naha me watora mati. ⁸ Yama e na ya Teoso Kanamori era hiyaraka, ati e nari ahi: hahi yobe ahabare ya Teoso taboro yokana ya e tokiyomarabone eke, Teoso Kanamori ati ka. ⁹ Afa yama e awaha era e watoke, yama hiyara e kihasa na e. Teoso ni ya yama e ta kene e ati e na yana rihi nabone eke ahi: "Oko yama hiyara fawa ke", e ati na e. ¹⁰ Teoso ati yati me noki na yamata me ta nabone Teoso ati nematamonaka, yama fawaha ya tabaharo. Me mese soko nabone ati nematamonaka, he ati yati me noki na mati.

¹¹ Kirisito sasetoti ehebote tohawe yama amosa yoro tokana hiri nematamonaka e ni ya. Teoso ka yobe bofe ka amare ya tokiyomemehimatamonaka, yobe e hiri rari, yobe amosi mati tohahari. ¹² Teoso taboro yokana ya tokiyomemehimatamonaka, ama towakiyomari. Kabirito emene

amarihi, bowi emene amarihi, nematamonaka. Fare emene ya tokiyomehimatamonaka, ahabari. Ahabi oharimatamonaka. Ahabe mera kasomematamonaka, Teoso ya me tabahabone mati fara yama tohaha ya. ¹³ Kirisito ka me amara Teoso ni ya me bisaha bani me ame me wisa tokanate me amake, me amosawahibone karo Teoso ni ya, me mese. Kabirito emene tohe ya toha, bowi emene tohe ya toha, bowi biti hati nakosiri tohe ya toha, te amaka. ¹⁴ Kirisito emene e boti namosate amaka. E ka yama hiyara nahabite amaka, e ahabaribone karo, Teoso yati ne e narifibone karo. Kirisito ka yama hiyaraba watara hiwa ta nematamonaka, Teoso Kanamori ati ehene, Teoso Kanamori ahabaterari.

Kirisito ahabematamonaka, e ka yama hiyara nahabihibonaha.

¹⁵ Teoso Kirisito yosehi ati yati kaminawahe-matamonaka, era kakatomebona ati nari. Era ha nemari amaka, era kakawebonaha yama ahabatera ya. Kirisito ahabematamonaka, e ka yama hiyara nahabihibonaha, e hiri naro, Teoso ati taiti sawisa ne ya. ¹⁶⁻¹⁷ Bote ka yama hani nima Teoso ati te amaka. Bote yama hani rawi kane sawisa ne hinaka yama hani kitakere mata. Ahabe me one hiwe hinaka yama hani kitahaboneke waha. ¹⁸ Makoni bani me me waka nemetemoneke, Teoso ati taiti ka yama ya. Bani me ahabemetemoneke bote nima. ¹⁹ Me ni ya Teoso ati nafi kamini Mowisei hawa tohe kabirito mera waka, bowi mera waka, nematamonaka. Me ame wisa tokana nematamonaka, Teoso ka yama hani mese toha, me nafi mese toha na ya.

Faha toha, ofeya kone mamawa kana ne toha, awa bite isobo toha, nemetemoneke, wisa tokana hinaharo. ²⁰ Ati e nematamonaka ahi:

"Teoso ati ka ama amake haro. Fare Teoso ati okomine ati nima te ehene nabone teke",

ati nematamonaka. ²¹ Ama were kana nematamonaka Teoso ka yobe ya, yobe ka yama ya tabaharo. ²² Yama nafi me namosabone Teoso ati nematamonaka ama ya. Ama watari ya Teoso era kako fawa terebonaka, e ka yama hiyara wati nawahari. Makoni Kirisito ahabematamonaka bisa.

²³⁻²⁶ Teoso ati ehene bani me me waka nemetemoneke, bofe ka yama me namosibone karo ama ya. Bofe ka yama yokana tohakere. Yama yokana kanamori amake, neme ka yama kanamori. Kirisito hiwa ta nematamonaka, e ka yama hiyara nahabihibona karo. Ahabematamonaka, era namosebonaha, emene ya. Kirisito tokiyomematamonaka Teoso ka yobe ya neme ya. Bofe ka Teoso ka yobe ya tokiyomematamonaka, yobe e hiri nari, Teoso ka yobe yokana kanamori tohahari. Tokomematamonaka Teoso ni ya neme ya, Teoso aate nebonaha, yahehibonaha e ni ya. Bofe ka sasetoti ehebote nima tere amaka. Sasetoti ehebote tokiyomate amaka fara ano nima, Teoso ka yobe toro boti ya, bani me ame towakiyomari, fare emene amarari. Kirisito hiwa ta nematamonaka. Ahabematamonaka e ni ya ahabi ohariari. Fara ano nima ahabi tere amaka. Sasetoti ehebote me one nima nemanaha, ahabi tamehina amaka. Ahabi yana nenamatamonaka, hibati ya, Teoso yama hiri ni

yana kane ka yama ya. Ahabi oharika, hibayata ya, Teoso amo nibona yabokire ka yama ya. ²⁷ E ahabi oharite e amake, ha e. E ahaba e ehene Teoso siba nebonaka, amosi tabiyo. ²⁸ Kirisito hiwa ta ni ohari nematamonaka, e ka yama hiyara nahabihibonaha. Kame ya e ka yama hiyara nahabimarebonaka. Kamehibonaka, mera kasomebonaha, he me noki na mati.

10

Mowisei ka yama hani era namosi watohinatera amake.

¹ Mowisei ka yama hani yama yokanateba kanamori amake, yama yokana amararo. Mowisei ka yama hani ati ihi Sasetoti bani me me waka te me amake fara ano nima. Bani me waka ni me fawa tera me amake. Yama me hiri hina era namosi watohinatera amake e kobo naba e Teoso ni ya. ² Yama me hiri hina amosemenehe, fawa nene amake, hawa tohi ya. Me amosi ya yama me hiri hina fawa nene amake, me ka yama hiyara fawa ni ya, yama kaminaba watamari ya me ati boti ya. ³⁻⁴ Bani me me waka hina me ihi me ka yama hiyara fawa ni watotera amake. Bani me ahabi me awaha me ka yama hiyara me wati nawahate me amake, fara ano nima. Bowi emene ya kabirito emene famaha e ka yama hiyara fawa nitera amake.

⁵ Kirisito bofe ya kakehi ati e nematamonaka ahi:

"Teoso yamata bani me ya tabaha ta ni tinofara tiwa awine tike. Oko abonobone ta tinahara

tike owa ni ya. ⁶ Yayai titera ama tike, yamata me sari hikana me ta ni karo tiwa ni ya. Yayai tirihi tite ama tike, yamata me ta hina ihi, me ka yama hiyara manakonebonehe. ⁷ Faya owati e nara oke ahi: 'Owa oke ahi. Yama hani owa kaminata amake. Teoso okehara oke, yama tinofa hiri onahabone owa', onahara oke".

⁸ Ati e nematamonaka baha: "Yamata bani me ya tabaha ta ni tinofatera ama tike. Yayai titera ama tike, yamata ota sari kana ota ta ni karo tiwa ni ya. Yayai tirihi tite ama tike, yamata ota ta na ihi, ota ka yama hiyara manakonebonehe", ati nematamonaka. Haha yama hikamina me hiri te me amake, Mowisei ka yama hani ati ihi. ⁹ Ati owa amaka hari, yotohari, ati e nari ahi: "Owa oke ahi. Okehara oke, yama tinofa hiri onahabone owa", ati nematamonaka. Teoso Mowisei ka yama hani tonihawahawitimatamonaka ha ya. Afa tabori ya Kirisito ta nematamonaka. ¹⁰ Kirisito abono ta ni Kirisito oharimatamonaka. Kirisito ehene e amosawahake Teoso ni ya, fare Teoso ati ehene.

¹¹ Fara yama we nima sasetoti Teoso ka yama me ahi te me amake Teoso ka yobe ya. Fara yama wehe nima yama ta ni me nineke. Afa yama e ka yama hiyara nahabitera amake. ¹² Kirisito e ka sasetoti tohe hiwa ta nematamonaka ahabebonaha, e ka yama hiyara fawa nihibonaha, hiwa ta ni ohariari. Manakobisa itarimatamonaka Teoso ka kanihina ka ya. ¹³ Teoso noki ne awaka, Teoso mera waka nebonaha, Kirisito me nofara mati, hinaka yama ahi ni

hawa tohi karo. ¹⁴ Hiwa ta ni oharimatamonaka. Ehene e amosawahineke Teoso ni ya, e ka yama hiyara watamara e.

¹⁵ Afa yama Teoso Kanamori kamina nematamonaka. Ati taiti e nematamonaka ahi: ¹⁶ Afa yama ahabi ya, owati okominatehabone oke, me owakatombone ona owati. Me okanawanabone oke owati ya. Owati rawi onahabone oke me ati boti ya, e ka Hiti ati nareka. ¹⁷ Me ihi hiyara wati owahamarabone oke, owati me tokatabara mati, ati nematamonaka. ¹⁸ Teoso e ka yama hiyara wati nawahamare yama e ta namarabone eke Teoso ni ya, e ka yama hiyara watamari karo.

E tokomakehabone eke Teoso ni ya.

¹⁹ Ota one mati, e watoraba eke, e tokiyomabone e Teoso taboro yokana ya, Sesowi emene ehene. ²⁰ Sesowi ahabe yati ka, wamisamari. Makoni e tokiyomate e amake makari kowani ka ya, e yaka na e hawi yati ya. ²¹ E ka sasetoti yokana amaka, Teoso ka yobe kari. ²² Makoni Teoso ni ya e tokomakehabone eke, Teoso era nofe ka yama e watoharo, Teoso ati e nofi karo. E ati boti were kanareka, Kirisito emene ya, yama kaminaba watamaribone karo e ati boti ya. E abono soko nareka faha amosa ya. ²³ Kirisito noki ni e fawa rabone e ke, Kirisito e noki namone era e kamina e me nokosi ya. Teoso fare ati nima ehene nebonaka. Era keyeharebonaka. ²⁴ "Hima e ka one me e nofibeya", e ati nabone eke, e abe hiyara e. "Hima yama amosa e hiri nibeya", e ati, nabone eke. ²⁵ Heoniao hiri ni e fawa rabone eke. Me nake, heoniao hiri ni me fawa namone mati. E

abe ha nahi. E abe ha ni fawa rabone eke, Teoso amo nibona yabore karo.

²⁶ Teoso ati keye amare e watoha, yama hiyara e wati kanaha e hiri ni ya, yama e ta naba wataraba amake, e ka yama hiyara fawa niba karo. ²⁷ Hine ya e watohabone eke, Teoso e wati nawaha e. Teoso e ka yama hiyara manakone awatehiba amaka e ni ya. Teoso me nofara me ahabateba me amake yama hiri ni ya. ²⁸ Hibati ya me ka owa Mowisei ati nofare me fama ehene me hiwe me hinabowehibonamatamonaka. Me yaharabonemetemoneke efe ni ya. ²⁹ Teoso hami kitehibonaka mata ya, e ka owa Teoso biti tai ne ni ya. Sesowi emene ya Teoso hinamosibehi manakobisa Sesowi emene nofamakara. He ni ya Teoso Kanamori yahibehi manakobisa Teoso Kanamori hiyaremona ati ka. ³⁰ Teoso e watoka, ati e nari ahi:

"Me ka yama manakone owahabana oke ha owa",

ati nematamonaka. Teoso ka yama hani ati one e te amake ahi:

"Teoso hinaka me ka yama hiyara manakone awehibonaka me ni ya",

ati ke. ³¹ Yama hiyakere mata ya, Teoso yati ne era kako ka yama.

³² Tera te wati nawahabone teke, Sesowi te nofawahimete ka yama te wati nawaha te. Sesowi te nofawaha tera me kakoemete me amake. Te ni ya yama nawaha nafikene yama

tera kasawariremete teke. ³³ Te hiyaramone me ati nemeteke me nokosi ya. Yama hiyara ya tera me hiri kana nemeteke. Te one yama hiyara ya me me hiri hikana me ya te tabehemete teke. ³⁴ Kateya ya me kibeha me te kasomemete teke. Te ka yama me yabakene te yayai nemete teke, te ka yamatebone te wati nawaha te, neme karo, amosaro mata ya, ahabateraro. ³⁵ Makoni Teoso ati nofi te fawa rabone teke. Teoso ati nofi te fawa ri ya, Teoso tera kakawi mati tohehibonaka. ³⁶ Te kiti fawa rabone teke. Teoso yama hinofa nafi hiri ni te ahabi ya, fara yama hikamina ta nebonaka. ³⁷ Kirisito kamakabote nebonaka. Teoso ka yama hani ati e narake ahi:

"Efe kamatehibona me hine kamehibonaka. Kami kerewe rebonaka. ³⁸ Oko me ihi amosa owati nofi me fawa teraboneke. Owa nofi me fawa ni ya yama me hiri hina onofarabone oke",

Teoso ati nematamonaka. ³⁹ Ha e ta me ahababone me e amakere, Teoso nofi e fawa ri karo. Teoso era kasomatehibona amaka, ati e nofe karo.

11

Hibati ka Teoso ati me nofehemetemoneke.

¹ Teoso ati e nofa Teoso e watoke, fare ati nima ehene nebonaha. Yama e awara e noki nabone eke. ² Hibati ka me ihi e na me ihi Teoso nofematamonaka.

³ Teoso ati e nofi ka e ati e ke ahi: Teoso yama nafi hiri nematamonaka. Ati yana ne ya yama

nafi fotohemetemoneke. Yama watari ya yama hiri nematamonaka, yama nafi, e ati ke.

⁴ Abeo Teoso ati nofematamonaka. Teoso ati nofe ka Teoso ni ya bani ta ne ehene amosemona Teoso hinehimatamonaka. Ehene aamosa tohehimona Teoso hinehimatamonaka, Teoso ati nofe kari. Kai yama ta hina ha ta amosaremetemoneke Teoso ni ya. Abeo ahabe era hiyarasa ka, Teoso ati nofe kari. Teoso ati e nofahabone ati ka. ⁵ Enoki Teoso ati nofe ka ahabarehimatamonaka, Teoso hekamahari. Me hiwamarehimatamonaka, Teoso hekame kari. Sawisa ne ya ehene amosemona Teoso hinehimatamonaka.

⁶ Teoso ati e nofari ya e ehene amosarabone eke Teoso ni ya. Teoso ni ya tokomaki e nofi ya e ati boti e nabone eke ahi: "Teoso naka. Siba one ya owasibonaka, ati ehene", e ati nabone eke. E ati e ri ya e tokomakerabone eke Teoso ni ya.

⁷ Nowe Teoso ati nofa nematamonaka. Teoso yama kaketehabani kaminematamonaka he ni ya. Teoso ati tokatabe fotowati ehebote hiri nematamonaka, hinaka mera kasomebonaha. Teoso ati nofe me one ihi hiyara awihinemetemoneke, Teoso ati me nofara mati. Nowe amosematamonaka Teoso ehene, Teoso ati nofe karo.

⁸ Abarao Teoso ati nofa nematamonaka. Teoso ha hine Teoso ati mite tabora bara ya tokehimatamonaka, hiwateraro, Teoso ta hinahabanihi he ni ya. ⁹ Teoso ati nofe tokehimatamonaka tabora Teoso hikaminaha ya, ta hinahabone hinaharo. Bara me tabori tohamatehemetemoneke mata. Yobe makari tohehi ya winehimatamonaka, Isaki ya Yako me fama me ya

tabahari. Teoso afa mera hiyara nematamonaka, tabora ta nebona ati nari me ni ya. ¹⁰ Abarao sitatiteba wati nawahematamonaka. Sitatiteba wati nawahe hora ne atiba watarematamonaka, yobe makari tohahi ya winahari. Afa sitati wati hiwaha kitate amake, sitati Teoso wati hikana hiri hinaharo. ¹¹ Abarao Teoso ati nofa nematamonaka, biti nawehibona hinahari. Abarao bote tohe biti watarebonaka. Fati Sara tohaha kahiwi watorihi nemetemoneke. Abarao biti nawehibona Teoso hine Teoso ati tohawarebona Abarao ati nematamonaka. Faya biti nawehimatamonaka Teoso ati ehene. ¹² Abarao bote tohe ka inamatewe hiri ni watoreba amaka. Abarao ka noti me ta me tamehemetemoneke, neme ka amowa me tamaha me nima, fa witi ka siki boni nima me na mati, tomi kani e watoraro.

¹³ Afa me nafi ahabemetemoneke, Teoso me noki na mati, Teoso ati me nofasa na mati, yama hiri hinabone hinaha hiri re ya mata. Yamatebone Teoso hikamina me wati nawahemetemoneke, afa yama wato yokana me tohara mati. Teoso me watohemetemoneke, yama me noki hina ta nebonaha. Haha me wini ka tabora me tabori yokana amaramone me ati nemetemoneke, bara me taborimonehe. ¹⁴ Me ati e na me taboribone me siba nemetemoneke. ¹⁵ Bara me tabori ya me sawiha me tabori bote me wati nawahamaremetemoneke, me kakibai ka tabora. Me tabori bote ya tokomi me nofemenehe me tokomenemetemoneke. ¹⁶ Haha tabora me wati hiwaha neme ka tabora amake. Me toki me nofemetemoneke afa tabora amosa ya. Makoni Teoso yayai te amaka, me abi hine kari. Sitati hiri nematamonaka, me ka sitatibonehe.

¹⁷⁻¹⁸ Abarao Teoso ati nofehimatamonaka, biti Isaki tohehi ka noti me tamatehabone Teoso hinahari. Teoso Abarao hiyare ati e nematamonaka ahi: "Isaki biti me ta tika noti yokana me tohatehaba me amake". Manakobisa Abarao Isaki ta nematamonaka Teoso ni ya, ahabebonaha, fare biti ohariari, Teoso totomi hinahari. Teoso hiwehibona hinehimatamonaka he ati nofahari. ¹⁹ Abarao ati boti e nematamonaka ahi: "E ahaba hiri nami Teoso watote amaka", ati nematamonaka. Keye amakere. Teoso Isaki ta namematamonaka Abarao ni ya, yati tohahari.

²⁰ Isaki Teoso ati nofa nematamonaka. Makoni Yako ya Isao me fama Teoso mera kakatomebona Isaki ati nematamonaka, yamatebone kaminari. ²¹ Yako Teoso ati nofa nematamonaka. Ahabinima ne ya Yose biti mera Teoso kakatomebona Yako ati nematamonaka, Teoso amosemona ati nari, hiwa ma kanahari awa ya. ²² Yose Teoso ati nofa nematamonaka. Ahabinima ne ya Ihayeo Esito ya me sawiha me tokomatebone ati nematamonaka. Me tokomi ya tone me hekamebona ati nematamonaka, me hikamobonaha me kobo tonami ya tabora one ya.

²³ Mowisei bati Teoso ati me nofa nemetomoneke. Esito ka towisawa me nakomera ati me hikasawari Mowisei me kehemoemetemoneke, abariko terei ne ya, Mowisei amosari. ²⁴ Mowisei Teoso ati nofa nematamonaka. Nafimise ya towisawa bite biti me hiniharebona ati nematamonaka. ²⁵ Esito me ya tabehimanaha, yayai ni yaborenamatamonaka, yama hiyara hiri ne ya. Teoso ka me ya tabi nofehimatamonaka, yama nawaha me hiri na me ya tabahari. ²⁶ Yama

wati nawahematamonaka, Teoso ta hitebonehe. Makoni Esito ka yinero nofarematamonaka. Yama nawaha nofehimatamonaka, Kirisito ka yama. ²⁷ Teoso ati nofe Esito ya yana tone tokehimatamonaka, towisawa nakomerari, he kakoari. Teoso ati nofi fawa rematamonaka, Teoso awahari, Teoso e awaterari. ²⁸ Teoso ati nofe Basikowa ka ayakatebani yana kanehimatamonaka, marina tafe me kabahabone ati nari, ofeya me ame ya nokobi me ketehabone ati nari. Makoni matehe taiti Teoso nanarifa waka ne Ihayeo me ka matehe ta hasi nemetemoneke.

²⁹ Ihayeo Teoso ati me nofa nemetemoneke. Makoni me kariwemetemoneke faha mamawa na tori ya, wami ya me yaka na mati faha baikani ya. Esito ka me kariwabisahabone me ati na me ahabemetemoneke faha ihi. ³⁰ Teoso ati me nofi ka Seriko ka yama bari kani sonehemetemoneke, Seriko me moto kani karo, yia 7 na ya. ³¹ Haabi fana me ka aahi tohaha Teoso ati nofa nemetemoneke. Ihayeo mera ha nemetemoneke, me sawihabone mati hinaka yobe ya, sitati me ki na mati, me mowa hinabonehe. Makoni hasi nemetemoneke. Me one ta ahabemetemoneke, Teoso ati me nofara mati.

³² Hike me okominaribe waha? Yama okominiba ka bahi watamakara, me okominiba karo, Sitiao, Baraki, Sasao, Yefita, Tafi, Samoweo, Teoso ati kakamina mati. ³³ Teoso ati me nofi ka towisawa me me kasawariemetemoneke. Yama amosa me hiri, Teoso yama hikamina me wara tona, riao me me waka hinene me hasi, ³⁴ yifo hiri ni ya me hasi, yimawa me boyo hinene me hasi, nemetemoneke. Me kitara me kitehemetemoneke. Yama mowa ni ya me

kitehemetemoneke. Me ihi bara me ka saotato me wete tonamemetemoneke. ³⁵ Me fanawi ka matehe ahaba Teoso aate narawa Teoso ati ehene me ka matehe yati namehemetemoneke. Me one ta hasi remetemoneke. Yama nawaha ya me me hiri hikana me me hinahabihemetemoneke. Me hasi ni me nofara me yati namatehabone me ati nemetemoneke. ³⁶ Me one me me haha hikana, me me kosi hinehemetemoneke. Me one me me yati hinehemetemoneke koheti ya, kateya tori ya. ³⁷ Me one me me waka hinehemetemoneke, yati ibe ya me me hibana mati. Me one me me wisi hinehemetemoneke. Me one me me waka hinehemetemoneke yimawa ya. Me one ofeya me atari toha, kabirito me atari toha, na ya hine me akaka nihemetemoneke, me honari karo. Me me hikatomehemetemoneke, me me hikakoa mati. ³⁸ Yama honari ya me one yaka, atami ya me one yaka, nemetemoneke. Yati hoti ya me wina, wami hoti ya me wina nemetemoneke. Bofe ka me ihi amosara me ya me tabamarabone Teoso ati nematamonaka, me ihi amosa mati, Teoso ka mati.

³⁹ Afa me nafi Teoso ati me nofaha me ihi amosemetemoneke Teoso ni ya. Yama Teoso ta hinabone hinaha ta me awaremetemoneke mata. ⁴⁰ Yama amosa Teoso ta nebona ati nematamonaka e ni ya, e ya me tabaha e amosibone karo.

12

Sesowi awi e fawa rabone eke.

¹ Me kana na me nima e te e amake. Afa me tamaha me okomina era me awake, e kana na e. Yama hiyara hiri ni e fawa ni ya me kana na

me nima e nabone eke, hine me sota na mati, me kana ni kitibone karo. Yama hiyara hiri ni e fawa nabone eke, e kana ni kitibone karo, e ma toribone karo, e kobo nabone e. ² Sesowi awi e fawa rabone eke, ehene nima e ehene nabone e. Ehene Teoso ati e nofawamaro e amake, ehene nima e nabone e, Teoso ati nofi mati tohahari. Ahabematamonaka wanahari awa ya, yayai nebonaha, hinaka yama nawaha ahabi nowati ya. Awa ya wane me one haha hikane me ati mitarama nematamonaka. Manakobisa itarimatamonaka, Teoso ka kanihina ka ya, Teoso ati ehene. ³ Te ma tohariyahi. "Yama onofama okere", te ati rabone teke. Sesowi te wati nawahahi. Yama hiyara me hiri na he me kakoa, "Yama onofama okere", ati neba ati watarematamonaka.

⁴ Yama hiyara me hiri na me te mono na te ahabakere. ⁵ Teoso biti me te amake. Teoso ati ya te ati katamoā te awineke, ati e nari ahi, tera yayai nibona ati nari:

"Okatao tiyawariyahi, tika Hiti tiwa kosi ne ya. Ati timitayaho, tiwa hora ne ya. ⁶ Biti mebone era tonihawahe era kosi te amaka, e nafi, era nofahari".

⁷ Yama nawaha te hiri na te yawariyahi. Te ati e naba te amake ahi: "Teoso owa kosi naka, biti ohi karo", te ati nabone teke. E ka abi era me kosi te me amake, e nafi. ⁸ Teoso tiwa kosi re ya Teoso biti yokana tihara tiwa awine tike. Fana bara biti tiha tiwa awine tike. Teoso biti mera kosi te amaka, biti me nafi. ⁹ E ka abi era me kosi na me ihi amosamone e ati te e amake, e

nafi. Makoni e kanamori bati ehene amosemona e ati, nabone eke, era kosi nari. Ehene e te amaka, e ahabaribone karo. ¹⁰ E ka abi yama me wawato raba na era me kosi namaro me amake, ano tamara ya. Teoso ta era kosi te amaka e amosibone karo, he nima e nibone karo. ¹¹ E ka abi Teoso era kosi ne ka yama amosatera amake e ni ya, komaharo. Manakobisa Teoso ehene amosemona e ati nabone eke, yama amosa hiri ni e watowaharo, Teoso era kanawane karo, era kosi nari. E amosabone e amake ehene.

Teoso ati kamiti te fawa riyahi.

¹² Makoni te kitahi. ¹³ Te kana ni kitahi. Te ma toriyahi, te kobo nabone te. Te ehene e ni ya te one me kitara me kana ni amosaboneke, me amosama mati.

¹⁴ Te abe yaro riyahi. Te ehene amosabone teke, Teoso ehene nima. Te one me ihi e ri ya e ka Hiti me awaraba me amake. ¹⁵ Teoso yahe nofi me fawa naba me wataraboneke te ni ya. Me watarihi naboneke te ni ya, awa hiyara nima me na mati, boni hiyararo. Me one me ihi me awaha me ihi nima me ihi nabone me ati naba me amake. Yama e na hiyaraboneke te ni ya. ¹⁶ Te one me ka yibote amarawara me ahi raboneke. Te one Isao ehene nima me ihi raboneke, bofe ka yama nofe Teoso ka yama nofaremata. Hinaka yamatebone bati hinaha ra ta nematamonaka, yamata isi ni manakonebonehe. ¹⁷ Isao tamine te mitate amaka. Yama totoyabo raba ni ya bati aate nematamonaka, Teoso hekatomebona bati hinehibonaha. Bati ati hiyarematamonaka. Isao ohi ne bati ati amoseba watarematamonaka.

¹⁸ Ihayeo memetemone me nima te rineke. Atami waha beheri ya me kobo nemetemoneke, e boyo teharo. Yama hiri ni na, yama soki na, yama noki yawari toha, ¹⁹ hohori ati yofina toha, Teoso ati toha, nematamonaka. Me kakomeha Teoso me aate nemetemoneke, Teoso mera hiyaramarabona karo. ²⁰ Yati me boyo rabone Teoso ati nematamonaka. Me ka bani me boyo hirihi hinahabone Teoso hinehemetemoneke. Me boyo hini ya me one me me hibanabone Teoso ati nematamonaka, yati ibe ya, me ahababone mati. Teoso ati me mita me yawehemetemoneke. ²¹ Yama yofinemetemoneke me nafi ni ya. Mowisei ati e nematamonaka ahi:

"Hoyahoya kana oke, owakomeha owa",

ati nematamonaka.

²² Me nima te rineke. Yati Siao beheri ya te kobo nineke, neme ka Serosarei tohaharo, Teoso yati ne ka sitati tohaharo. Teoso nanarifa me tamaha me yoro tokana me te kobo nineke, me yayai na mati. ²³ Teoso ka me ni ya te kobo nineke, me ini kawana mati neme ka yama hani ya. E ka owa biti taiti nima me nineke, bati ka yama ihawahari. Teoso yama ta nebonaka me ni ya, hinaka me me tohi karo. Teoso ni ya te kobo nineke, e nafi ehene siba nebonaha, amosi tabiyo. Me kanamori ni ya te kobo nineke, Teoso ehene me amosa mati. ²⁴ Sesowi ni ya te kobo nineke, Teoso ati yati kaminari. Abeo emene aamosa raba ne Sesowi emene ta amosate amaka mata ya. Abeo ahabe emene anoti ino

ha kanehimatamonaka, me hinabowebonaha, Abeo nabowahari. Sesowi ahabe emene era kasomematamonaka.

²⁵ Teoso ati kamiti te fawa riyahi. Hibati ya Ihayeo me narabi Teoso nima ne ati me hinofare me hasi remetemoneke. Teoso e narabo nima ne e hasi rihi nabone eke, Teoso ati e nofari ya. Bofe ya mera hiyare era hiyara naka neme ya. ²⁶ Mera hiyare wami kiha nemetemoneke, ati ehene. Hibayata ati e ka ahi:

"Wami kiha namaboneke tasa owati ihi, kiha namarabonehe. Hibayata ya neme kiha nawahaboneke waha owati ihi",

ati nematamonaka. ²⁷ Makoni ati amaka, wami kiha namarabone ati nari. Wami nahabihibona ati ka ayata ya. Bofe ka yama e awaha ahababa amake. Yama e awara ta sawisa naba amake, yama ahabateraro. ²⁸ Teoso e taborobone ta ka, ahabateraro. Era kakatomehibonaka fahi. Makoni, "Teoso faya amake", e ati nabone eke. Teoso e nofahabone eke, ati e tokatabahari. ²⁹ E ka Teoso yifo nima te amaka, yama nafi nanahabi tohaharo.

13

Yama Teoso hinofa te hiri nabone teke.

¹ Teoso biti me e amake, e nafi. Makoni e ka one me nofi e fawa rabone eke, Sesowi nonofa me e. ² E ka one me ha ni te fawa rabone teke, me amo nabone mati te ka yobe ya. Haha me me hinarifa me me hiwatora Teoso nanarifa memetemoneke. ³ Me kibeha me te

narifa nabone teke. Yama te nofaha ya me te hiri kanahabone teke. Me te narifa nabone teke, me me baro hina mati. Yama te nofa ya me te hiri kanahabone teke. ⁴ Te ka yibote amarawara te ahi rawarabone teke. Me fanawi te ka yibote amarawara ya te tabarihi nabone teke. Me ihi e na me ni ya Teoso hamehibonaka. ⁵ Yama tamaha te nofariyahi. Yama te kihara te yawarabone teke. Teoso ati e nematamonaka ahi:

"Tera kakatomi fawa oterabone oke. Oko sawi fawa terabone oke te ni ya",

ati nematamonaka. ⁶ E ati e naboneke ahi: "E ka Hiti owa narife ka owakomeharabone oke. Me one me ihi hiyara wataraba amake owa ni ya", e ati nabone eke, keye amaramone e ati na e.

⁷ Te ka hiti me te wati nawahahi, Teoso ati me kamina mati te ni ya. Yama amosa me hiri hina te wati nawahahi, te ehene e nabisibone karo. Teoso ati te nofiyahi, fara me nima. ⁸ Sesowi Kirisito tohawatare amaka. Tohawarihi tehibonaka.

⁹ Tera me keyehariyahi, me onebisa, tera me kanawana mati yama bara ya. Yamata one e kabahabone me ati te me amake, e amosibone karo Teoso ni ya. Afa yamata era kasomarabone eke. Teoso yahi ta era kasomatebonaka. Teoso yahi e wati nawahahi, e ati boti kitibone karo. ¹⁰ Teoso e tefe yokanabone ta te amaka. Yama ta rebonaka soteo me ka sasetoti Sesowi ati me nofara me ni ya.

¹¹ Hibati ya sasetoti ehebote bani me ame

totowakiyoma tohehimatamonaka Teoso ka yobe toro boti ya, me ka yama hiyara Teoso wati nawahamarabona karo. Bani me aboni ta me sasari kana tohehemetemoneke me tabori beheri ya. ¹² Makoni Sesowi ahabematamonaka sitati beheri ya, mera namosebonaha emene ya, me amosabone mati Teoso ni ya. ¹³ Makoni tabora beheri ya e tokomakehabone eke he ni ya. Me one era haha kanake, fare haha kani nima. ¹⁴ Bofe ka e ka sitati kitahaba watakere. E ka sitatibone e noki ke, kitaharo, ahabateraro. ¹⁵ Teoso kahiyari e fawa terabone eke, Sesowi ka me e tohahamone e ati na e. E ehene e ni ya memetemone me nima e nabone eke, bani me me ta na mati Teoso ni ya. ¹⁶ Yama amosa hiri ni te fawa rabone teke. Me one ni ya yama ebe kani te fawa rihi nabone teke. Te ehene e ni ya te ehene Teoso nofehibonaka, fara bani me me ta hina me nofi nimetema.

¹⁷ Te ka hiti me ati te tokatabahi. Tera me yose ya te ati hiyaraba watarabone teke. Te kanamori me kakatomake. Me ihi me kaminatēhaba me amake Teoso ni ya, me hiri hinaharo te ni ya. Yama me hinofa te hiri nahi, me yayai niba karo, me yawaribone karo, tera me kakatoma mati. Me te nayawi ya tera te yokohaba te amake.

¹⁸ Owa te ha kanahabone teke Teoso ni ya. Yama kaminaba watakere owati boti ya, yama hiyara hiri ni onofari karo. ¹⁹ Owa te ha kanibote nahi, tokomakabote onahabone owa te ni ya.

Tera onofa oke.

²⁰⁻²¹ Teoso era kakatomaka. Tera narifebonaka, yama hinofa te hiri nabone te. Teoso

yama hinofa ya e ehene tonihebonaka, e ka Hiti Sesowi Kirisito era narife karo. Sesowi ahabe Teoso ati yati yana kanehimatamonaka, ati ahabaterari. Makoni Teoso ati ehene ofeya me nana-rifa tohawematamonaka, amosari. Teoso hiri hinamematamonaka. Me hikahiyaratehibonaka fara yama tohaha ya. Ame.

²² Ota one mati, yama hani ya tera hora ona te yawariyahi. Oko yama hani nafikere, rawi onaharo. ²³ E ka owa Timotio tohe tasi tonemonaka kateya ya. Owa ni ya kobo namakabote ne ya ota fama tera ota awahabone otake.

²⁴ Te ka hiti me nafi onofamone ona owati te kaminahi me ni ya. Teoso ka me nafi me toha nineke. Itaria ka ota ni ya me sawiha tera me nofa, namone me ati narake. ²⁵ Teoso yahehibonaka te ni ya, te nafi.

Teoso Ka Yama Hani
Jamamadí: Teoso Ka Yama Hani (New Testament)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Jamamadí)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

736b79e6-3611-53c1-a5f7-490d67da3c50